

תפסיר רס"ג

ויגש

גדו למנחת שבת ושני וחמישי

יח) פתקוֹם אֵלֶיהָ יְהוּדָה.
וְקָאֵל יֵאָ סִידִי. יִתְכַּלֵּם עֲבֹדְךָ
כְּלֵאמָה בְּחִצְרָהּ סִידִי. וְלֹא
יִשְׁתַּדֵּ גִצְבֹּד עָלַי עֲבֹדְךָ.
לְאַנֹךְ מִתֵּל פֶּרְעוֹן: יט) בָּאֵן
סִידִי. סָאֵל עֲבִידָה קֵאִילָא.
הֵל מוֹגוֹד לָכֶם אֲבֹ אוֹ אֲדָ:

וַיֵּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר-נָא עֲבֹדְךָ
דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר
אַפֶּךָ בְּעֲבֹדְךָ בִּי כְמוֹד

כְּפֶרְעָה: וְקָרִיב לְוֹתִיָּהּ יְהוּדָה. וַאֲמַר בְּבָעוּ רַבּוֹנִי. יִמְלִיל כְּעַן
עֲבֹדְךָ פֶּתַח מֵאֵל קֶדֶם רַבּוֹנִי. וְלֹא יִתְקַף רוּגְזְךָ בְּעֲבֹדְךָ. אֲרִי כְּפֶרְעָה בֵּן
אֶת: יט) אֲדֹנָי שָׂאֵל אֶת-עֲבָדָיו לֵאמֹר הֵישֶׁ-
לָכֶם אֲבֹ אוֹ-אֶחָד: רַבּוֹנִי שָׂאֵל. יֵת עֲבֹדָהּ לְמִימֶר. הָאִית
לְכֹן אֲבֹ אוֹ אֶחָד: כ) וַנֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנָי יֵשֶׁ-לָּנוּ אֲבֹ
זֶקֶן וְיֶלֶד זְקֵנִים קָטָן וְאֶחָיו מֵת וַיֹּתֵר הוּא

רש"י

יח) וַיֵּגֶשׁ אֵלָיו וַיֹּאמֶר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי. וְקָרִיב לְוֹתִיָּהּ יְהוּדָה. וַאֲמַר בְּבָעוּ רַבּוֹנִי. יִמְלִיל כְּעַן
עֲבֹדְךָ פֶּתַח מֵאֵל קֶדֶם רַבּוֹנִי. וְלֹא יִתְקַף רוּגְזְךָ בְּעֲבֹדְךָ. אֲרִי כְּפֶרְעָה בֵּן
אֶת: יט) אֲדֹנָי שָׂאֵל אֶת-עֲבָדָיו לֵאמֹר הֵישֶׁ-
לָכֶם אֲבֹ אוֹ-אֶחָד: רַבּוֹנִי שָׂאֵל. יֵת עֲבֹדָהּ לְמִימֶר. הָאִית
לְכֹן אֲבֹ אוֹ אֶחָד: כ) וַנֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנָי יֵשֶׁ-לָּנוּ אֲבֹ
זֶקֶן וְיֶלֶד זְקֵנִים קָטָן וְאֶחָיו מֵת וַיֹּתֵר הוּא

זֶלֶק הַדְּקָדוֹק: יט) אֲדֹנָי שָׂאֵל. תַּרְגוּם שֶׁלֵּנוּ רַבּוֹנִי שָׂאֵל, הַשִּׁי"ן בַּפֶּתַח כְּמוֹ נִיקּוּד דְּשֹׁאֵל
שָׂאֵל הָאִישׁ שֶׁהוּא שָׂאֵל שָׂאֵל, וְנִיקּוּד אֶחָד לָהֶם. וְזֶה כִּי אִם יִהְיֶה נִיקּוּד הַשִּׁי"ן בְּשׁוּא יִהְיֶה
הַפִּירוּשׁ שֶׁהַשָּׂאֵל הִתֵּה בַּפִּירוּשׁ הֵישׁ לָכֶם אֲבֹ אוֹ אֶת. וְאִם יִהְיֶה הַשִּׁי"ן בַּפֶּתַח יִהְיֶה הַפִּירוּשׁ
שֶׁהִיא שׁוֹאֵל שָׂאֵל אַחֲרֵת בְּסִתָּם עַד שֶׁהוֹכֵרְחוּ לְהַשִּׁיבֵנוּ כִּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד וְכו'. הָאֶחָד אֵינָנו
וְהַקָּטָן הַיּוֹם אֶת אֲבִינוּ. וְזֶה כּוֹוֹנֵת תִּיבֵת לֵאמֹר שֶׁבִּפְסוּק לֹמֵר שֶׁהַכּוֹוֹנָה הִיא כֹּאֵלֹ אִמֵּר הֵישׁ
לָכֶם אֲבֹ וְכו'. וְהַמִּתְרַגֵּם שֶׁם שָׂאֵל שָׂאֵל גּוֹבֵרָא בַּפֶּתַח וְכֵאֵן מִתְרַגֵּם רַבּוֹנִי שָׂאֵל בְּשׁוּא, לֹא
הַשׁוּה מִדּוּתֵיו. וְלִכֵּן אֵין לְזוֹז מִמָּה שֶׁנִּיקְדוּהוּ הַקְּדָמוֹנִים בַּפֶּתַח. וְעֵינֵינוּ בְּרִשׁ"י פִּסּוּק שָׂאֵל
הָאִישׁ וְדו"ק:

תפסיר רס"ג

(כ) פקלנא לזה. מוגוד לנא אב שיד. ואבן שיכזכיה צגיר. ואכיה קד מאת. ובקי הו וחדה. לאמה ואביה יחבה: (כא) פקלת לעבדך. אחדרהו אליי. חתי אגעל ענאיתי פיה: (כב) פקלנא לסידנא. לא ישיק אלגלאם אן יתרך אבאה. פאן הו תרכה מאת: (כג) פקלת לעבדך. אן לם ינחדר. אכיקם אלאצגיר מעפם. לא תעאודו אן תרו וגהי: (כד) פלפא צעדנא אליי עבדך אבינא. אכברנאה בפלאם סידנא: (כה) פקאל אבינא. ארגעו אמיתארו לנא קלילא מן אלטעאם:

לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֶהְיוּ:

וַאֲמַרְנָא לְרַבּוֹנִי. אֵית לָנָא אָבָא סָבָא. וְבַר סִיבְתִּין זְעִיר. וְאַחוּהִי מִית. וְאַשְׁתָּאֵר הוּא בְּלַחֲדוּהִי. לְאִמִּיה וְאָבוּהִי רְחִים לִיה: כֹּה וַתֹּאמֶר אֶל-עֲבָדֶיךָ

הוֹרְדֵהוּ אֵלַי וְאֲשִׁימָה עֵינַי

עָלָיו: וַאֲמַרְתָּ לְעֲבָדְךָ. אַחֲתוּהִי לְוֹתִי.

וְאֲשׁוּי עֵינַי עָלֶיהָ: כֹּה וַנֹּאמֶר

אֶל-אֲדֹנִי לֹא-יֻכַּל הַנָּעַר

לְעֹזֵב אֶת-אָבִיו וְעֹזֵב

אֶת-אָבִיו וּמָת: וַאֲמַרְנָא לְרַבּוֹנִי.

לֹא יָכֹול עוֹלִימָא לְמִשְׁבַּק יֵת אָבוּהִי.

אִם יִשְׁבּוֹק יֵת אָבוּהִי יָמוּת: כֹּה וַתֹּאמֶר אֶל-עֲבָדֶיךָ

אִם-לֹא יֵרֵד אַחֲיָכֶם הַקָּטָן אִתְּכֶם לֹא תִסְפּוֹן

לְרֵאוֹת פָּנָי: וַאֲמַרְתָּ לְעֲבָדְךָ. אִם לֹא יִיחֹות. אַחוּכוֹן זְעִירָא

עִמְכוֹן. לֹא תִיסְפּוֹן לְמַחְזֵי אַפִּי: כֹּה וַיְהִי כִי עָלִינוּ אֶל-

עֲבָדְךָ אָבִי וַנִּגְדַּל-לּוֹ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנִי: וַהֲוָה כֹּד

סְלִיקְנָא. לְוֹת עֲבָדְךָ אָבָא. וַחֲוִינָא לִיה. יֵת פִּתְגָמֵי רַבּוֹנִי:

כֹּה וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שָׁבוּ שְׁבָרוּ-לָנוּ מְעַט-אֶכֶל:

וַאֲמַר אָבוּנָא. תוּבוּ זְבוּנוּ לָנָא זְעִיר עֲבוּרָא: כֹּה וַנֹּאמֶר לֹא

— רס"ג —

אומר לו שהוא קים, יאמר הביאנהו אצלי: כה ועזב את אביו ומת. אם יעזב את אביו לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ. מאותה האם אין לו עוד אח: דואגים אנו שמא ימות בדרך, שהרי אמו

תפסיר רס"ג

כו) קָלָנָא לֹא נָטִיק אֵן נִנְחָדֵר. אֵלֹא אֵן פֶּאן אִכְיָנָא אֱלֹאֲצִגִ'ר מַעֲנָא אִנְחָדֵרנָא. לֹאֲנָא לֹא נָטִיק אֵן נָרָא וְגַה אֱלֹדָגֵל. וְאִכְיָנָא אֱלֹאֲצִגִ'ר לִיס הוּ מַעֲנָא: כז) פֶּקֶאל עֲבָדָךְ אִבְיָנָא לָנָא. אַנְתֶּם תַּעֲלָמוֹן. אֵן זִוְגִתִּי אֲנָמָא וְלִדְתָּ לִי אֶתְנִין: כח) פֶּכֶרְג אֲחֻדָּהמָא מִן עֲנָדִי. וְקֹלֶת לַעֲלֹה קֹד אַפְתָּרֵס. וְלֹם אֲרָאָה אֱלִי אֱלֹאֲן: כט) פֶּאן אִכְיָדְתֶּם הֲדָא אִיצִיא. מִן עֲנָדִי וְאַפְתָּה אֱלִמְנִיָּה. וְאַנְזֹלְתֶם שִׁיבְתִּי. בַּחֲסֶרָה אֱלִי אֱלֹתִ'רָא: ל) פֶּאֲכִיאָף אֵן צֶרֶת אֱלִי עֲבָדָךְ אִבְיָ.

נוֹכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אַחִינוּ
הַקָּטָן אֶתְנוּ וַיִּרְדְּנוּ כִּי־לֹא
נוֹכַל לִרְאוֹת פָּנַי הָאִישׁ
וְאַחִינוּ הַקָּטָן אֵינְנוּ אֶתְנוּ:
וְאָמַרְנָא. לֹא נָכּוֹל לְמִיחַת. אִם אֵית
אַחֻנָא זְעִירָא עֲמָנָא וְנִיחֻת. אֲרִי לֹא
נָכּוֹל. לְמַחֲזִי אִפִּי גּוֹבְרָא. וְאַחֻנָא זְעִירָא
לִיתוּהִי עֲמָנָא: כז וַיֹּאמֶר עֲבָדָךְ
אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יִדְעֶתֶם כִּי
שְׁנַיִם יֻלְּדָה־לִּי אִשְׁתִּי:
וְאָמַר. עֲבָדָךְ אָבָא לָנָא. אַתּוֹן יִדְעֶתוֹן.
אֲרִי תִרִין יִלְיֻדֶת לִי אַתְתִּי: כח וַיֵּצֵא

הָאֶחָד מֵאֶתִי וְאָמַר אֵךְ טָרְף טָרְף וְלֹא
רִאִיתִיו עַד־הַנָּה: וּנְפֹק חֹד מְלֻזָּתִי. וְאָמַרִית. בְּרֵם מְקַטֵּל
קָטִיל. וְלֹא חֲזִיתִיה עַד כְּעֹן: כט וְלִקְחֶתֶם גַּם־אֶת־זֶה
מֵעַם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרְדֶתֶם אֶת־שִׁיבְתִּי
בְּרַעַה שְׂאֵלָה: וְתִסְבּוֹן אָף יֵת דִּין. מִן קְדָמִי וַיַּעֲרַעֲנִיה מוֹתָא.
וְתַחֲתוֹן יֵת סִיבְתִּי. בְּבִשְׂתָא לִשְׂאוֹל: ל וְעַתָּה כְּבֹאִי

— רס"י —

מִתְּדָה בְּדֶרֶךְ: כט וְקָרָהוּ אָסוֹן. שְׂהֶשְׁטֵן שִׁיבְתִּי וְגוֹי. עֲכָשִׁיו כְּשֶׁהוּא אֲצִלִּי אֲנִי
מְקַטְרָג בְּשַׁעֲת הַסַּכָּנָה: וְהוֹרְדֶתֶם אֶת מִתְנַחֲם בּוּ עַל אֲמּוֹ וְעַל אֲחִיו. וְאִם יָמוּת זֶה

זֶלֶק הַדְּקָרוֹק: כ כִּי שְׁנַיִם יֻלְּדָה־לִּי אִשְׁתִּי: תִּיבֵת לִי בַטְפָּחָא בְּרֹוב הַתִּיגָאן הַמְדוּקְדָּקוֹת:

תפסיר רס"ג

ואלג'לאם לים הו מענא.
ונפסה מעקודה בנפסה: לא)
פכמא יר' אנה לים מענא
ימות ויפון עבדך קד אנזלו
שיבה' עבדך אבינא. בחסרה
אלי' אלתי'רא: לב) לאן עבדך
צ'מן באלג'לאם. מן אבי
קאילא. אן לם אתי בזה אליך.
פנת כ'אטיא לאבי טול
אלזמאן: לג) ואלאן. יגלס
עבדך מ'פאן אלג'לאם. עבדא
לס'ידי. ויצעד אלג'לאם מע
אכ'ותה: לד) אנא אפ'ר פיף

אל-עבדך אבי והנער
איננו אתנו ונפשו קשורה
בנפשו: וכען. כמיתא לות עבדך
אבא. ועולימא ליתוהי עמנא. ונפשיה
חביבא ליה בנפשיה: [שע] לא והיה
בראותו כי-אין הנער ומת
והורידו עבדך את-שיבת
עבדך אבינו ביגון שאלה:
ויהי. כד יחזי. ארי לית עולימא
וימות. ויחתון עבדך. ית סיבת עבדך אבונא. ב'דוונא לשאול:
לב) כי עבדך ערב את-הנער מעם אבי לאמר
אם-לא אביאנו אליך וחתאתי לאבי
כל-הימים: ארי עבדך מערב בעולימא. מן אבא למימר. אם
לא איתנייה לך. ואיהי חטי לאבא כל יומיא: לג) ועתה
ישב-נא עבדך תחת הנער עבד לאדני
והנער יעל עם-אחיו: וכען. יתיב כען עבדך תחת
עולימא. עבדא לרבנ'י. ועולימא יסק עם אחוהי: לד) כי-איך
אעלה אל-אבי והנער איננו אתי פן אראה

רש"י

כלם מבחין, אבל אני נתקשרתי בקשר חזק
להיות מנדה בשני עולמות: לג) ישב נא
עבדך וגוי. לכל דבר אני מעלה מ'פונג
לגבורה, ולמלחמה, ולשמש:

דומה עלי שש'ש'תן מתו ביום אחד: לא והיה
בראותו כי אין הנער ומת. אביו מצרתו:
לב) כי עבדך ערב את הנער. ואם תאמר
למה אני נכנס לתגר יותר משאר אחי, הם

תפסיר רס"ג

אצערד אלי אבי. ואלג'לאם
ליס הו מעי. כילא אשאהד
אלבלא. אלדי ינאלה:

מה א) ולם יטיק יוסף אן
יתחדד לד'אלך. מן כת'רה
אלוקוף בין ידיה. פנאדא.
אכ'רגו כל רגל מן בין ידי.
ולם יקוף אנסאן מעה. חין
תערד יוסף באכ'ותה: ב) ורפע
צותה בבכא. חתי סמעה
אלמצריון. וסמעה אל פרעון:
ג) ת'ם קאל לאכ'ותה
אנא יוסף. הל עאד אבי
באק. פלם יטיקו אן יגיבדה.
ממא דהשו מן בין ידיה:

ברע אשר ימצא את-אבי:
ארי איכדין אסק לות אבא. ועולימא
ליתוהי עמי. דלמא אחוי בבשתא.
דתשבח ית אבא: מה א) ולא-
יכל יוסף להתאפק לכל
הנצבים עליו ויקרא
הוציאו כל-איש מעלי
ולא-עמד איש אתו
בהתודע יוסף אל-אחיו:
ולא יכיל יוסף לאתחסנא. לכל דקימין
עלווהי. וקרא. אפיקו כל אנש

מעלוני. ולא קם אנש עמיה. בד אתידע יוסף לאחוהי: ב) ויתן
את-קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית
פרעה: ויהב ית קליה בבכיתא. ושמעו מצראי. ושמע אנש בית
פרעה: ג) ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוד
אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו
מפניו: ואמר יוסף לאחוהי אנא יוסף. העוד בען אבא קיים. ולא
יכילו אחוהי לאתבא יתיה פתגם. ארי אתבהילו מן קדמוהי:

רס"י

מה א) ולא יכל יוסף להתאפק לכל
הנצבים. לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים
נצבים עליו וישומעין שאחיו מתביישין
בהודעו להם: ב) וישמע בית פרעה. ביתו
של-פרעה, כלומר עבדיו ובני ביתו. ואין זה
לשון בית ממש, אלא כמו (מכלים קטו יז) בית
ישראל, (מכלים ט"ז יז כח) בית יהודה מייסדי"א
כלע"ז [בני הבית]: ג) נבהלו מפניו. מפני הבושה:

תפסיר רס"ג

(ד) חתני קאל להם. תקדמו אליי ותקדמו. פקאל. אנא יוסף אביכם. אלדי בעתמוני אלי מצר: (ה) ואלאן לא תג'תמו. ולא ישתד עליכם. אד' בעתמוני אלי ההנא. פאן אללה בעת' בי בין ידיכם למע'שה: (ו) ודיאלד. אן הד'ין סנתין גוע קד מצ'תא פי אלבלד. ובקי כ'מס סנין. ליס פיהא זרע ולא חצאד: (ז) פבעת'ני אללה בין ידיכם. ליצ'יר לכם בקאא פי אלארץ. ויחי לכם. פליתה עצימה:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחִיו
גִּשְׁו־נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר
אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר-
מָכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִם:
וַאֲמַר יוֹסֵף לְאָחוּהִי. קְרֹבוּ כֵּעֵן לֹתִי
וּקְרִיבוּ. וַאֲמַר. אָנָּה יוֹסֵף אֲחוּבֹן.
זֶזְבִּינְתוֹן יְתִי לְמִצְרַיִם: ִ וְעַתָּה |
אֶל-תַּעֲצֹבוּ וְאֶל-יַחַר
בְּעֵינֵיכֶם כִּי-מָכַרְתֶּם אֹתִי
הֵנָּה כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי

אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם: וּכֵעֵן לֹא תִתְנַסְּסוּן. וְלֹא יִתְקַף בְּעֵינֵיכֹן.
אֲרִי זִבִּינְתוֹן יְתִי הֵלְכָא. אֲרִי לְקִימָא. שְׁלַחְנִי יי קְדַמִּיכֹן: ִ כִּי-זֶה
שְׁנָתִים הָרַעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים
אֲשֶׁר אֵין-חֶרֶשׁ וְקָצִיר: אֲרִי דָנָן. תִּרְתִּין שָׁנִין כִּפְנָא בְּגו
אֲרַעָא. וְעוֹד חֲמִישׁ שָׁנִין. דְּלִית זְרוּעָא וְחֻצָּדָא: ִ וּשְׁלַחְנִי
אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם לְשׁוֹם לָכֶם שְׂאֲרִית בְּאֲרֶץ
וּלְהַחְיֹת לָכֶם לְפִלִּיטָה גְדֹלָה: וְשְׁלַחְנִי יי קְדַמִּיכֹן.
לְשׁוּאָה לְכוֹן. שְׂאֲרָא בְּאֲרַעָא. וּלְקִימָא לְכוֹן. לְשִׁיבָא רַבָּא:

רס"י

דגשו נא אלי. ראה אותם נסוגים שהוא מהול: כ למחיה. להיות לכם לאחוריהם. אמר עכשיו אחי נכלמים קרא להם בלשון רבה ותחנונים, והראה להם למחיה: ופי זה שנתים הרעב. עברו משני הרעב:

תפסיר רס"ג

(ח) ואלאן. לים אנתם בעת תמוני אלי' הקנא. אלא אללה. וצירני אסתאד'א לפרעון. וסידא לגמיע אלה. וסלטאן עלי' גמיע בלד מצר: (ט) אסרעו ואצעדו אלי' אבי. וקולו לה. כדא קאל אבנד יוסף. צירני אללה. סידא לגמיע אלמצריון. אנחדר אלי' לא תקף: (י) וקם פי בלד אלסדיר. ותכון קריבא מני. אנת. ובניך ובני בניך. וג'מך ובקרך וגמיע מאלך: (יא) ואמונד תם. לאן קד בקי כ'מס סנין גוע. כלא תפתקר. אנת ואלך וגמיע מאלך:

(שלישי) **וַעֲתָה לֹא-אַתָּם**
שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֲנֵה פִי
הָאֱלֹהִים וַיְשִׁימֵנִי לְאָב
לְפָרְעָה וּלְאֶדוֹן לְכָל-בֵּיתוֹ
וּמִשָּׁל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם:
ובען. לא אתון. שְׁלַחְתוֹן יְתִי הֶלְכָא.
אֱלֹהִין מִן קְדָם יִי. וְשׁוּיִנִי אָבָא לְפָרְעָה.
ולרבון לְכָל בֵּיתֶיהָ. וְשָׁלִיט בְּכָל אֶרֶעָ
דְּמִצְרַיִם: **מָהֲרֹוּ וְעָלוּ**
אֶל-אָבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה
אָמַר בְּנֶךָ יוֹסֵף שְׁמִנִי

אֱלֹהִים לְאֶדוֹן לְכָל-מִצְרַיִם רְדֵה אֵלַי אֶל-
תַּעֲמֹד: אוֹחוֹ וְסָקוּ לָוֶת אָבָא. וְתִימְרוֹן לִיָּה. כַּדָּנָן אָמַר בְּרַךְ יוֹסֵף.
שׁוּיִנִי יִי. לְרַבּוֹן לְכָל מִצְרַאִי. חוֹת לָוֶתִי לֹא תַתְעַכֵּב: **וַיֵּשְׁבֶת**
בְּאֶרֶץ-גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבְנֶיךָ וּבְנֵי
בְּנֶיךָ וַיַּעֲנֶךָ וּבִקְרָךְ וְכָל-אֲשֶׁר-לָךְ: וְתַתִּיב בְּאֶרֶעָ
דְּגֹשֶׁן. וְתֵהִי קָרִיב לִי. אַתָּה. וּבְנֶךָ וּבְנֵי בְנֶךָ. וְעַנֵּךְ וְתוֹרֵךְ וְכָל דְּלָךְ:
וְכִלְכַּלְתִּי אִתְּךָ שֵׁם בִּי-עוֹד חֲמִשׁ שָׁנִים
רַעֲב פֶּן-תִּוְרָשׁ אֶתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל-אֲשֶׁר-לָךְ:
ואזון יְתֵךְ תַּמָּן. אָרִי עוֹד. חֲמִישׁ שָׁנִין כַּפְנָא. דְּלִמָּא תַשְׁתַּיְצִי.

רס"י

ח לֹאב. חֶבֶר וּפְטֻרוֹן: ט וְעָלוּ אֶל אָבִי. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּבוּלָהּ מִכָּל הָאֲרָצוֹת: יא פֶּן תִּוְרָשׁ.

תפסיר רס"ג

את ואנש ביתך וכל דלך: יב וְהִנֵּה
 עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינֵי אָחִי
 בְּנִימִין כִּי־פִי הַמְדַּבֵּר
 אֵלֵיכֶם: וְהָא עֵינִיכֹן חֲזָן. וְעֵינֵי אָחִי
 בְּנִימִין: אָרִי כְּלִישָׁנוֹן אָנָּה מְמַלִּיל
 עִמָּכֹן: יג וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־
 כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־
 כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמַהֲרֶתֶם
 וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הִנֵּה:
 וּתְחֹנוּן לְאָבָא. ית כָּל יִקְרִי דְּבִמְצָרִים. וְיֵת כָּל דְּחֲזִיתוֹן. וְתוֹחוֹן.
 וְתַחֲתוֹן יֵת אָבָא הֵלְכָא: יד וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרֵי בְּנִימִן־
 אָחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנֵימָן בָּכָה עַל־צוּאָרָיו: וּנְפֹל. על
 צוּרָא דְּבְנֵימִין אָחוּהִי וּבְכָא. וּבְנֵימִין. בָּכָא על צוּרִיָּה: טו וַיִּנְשָׁק
 לְכָל־אָחִיו וַיִּבֶךְ עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אָחִיו
 אִתּוֹ: וַנִּשָּׁק לְכָל אָחוּהִי וּבְכָא עֲלֵיהוֹן. וּבִתְרַ כֵּן מְלִילוֹ אָחוּהִי
 עֲמִיָּה: טז וְהִקְלָ נִשְׁמָע בֵּית פְּרַעָה לְאֹמֶר בָּאוּ

יב) והודא עיונכם נאצרה. ועינא אכז בנימין אן פאי יכ'אטבכם: יג) ותכ'ברון אבי. בגמיע כראמתי במצר. וגמיע מא ראי'תמוה. ואסרעו. ואחדררה אלי' ההנא: יד) ואנכב עלי' ענק בנימין אכ'יה ובכא. ובנימין. בכא עלי' ענק'ה: טו) וקבל סאיר אכ'ונה ובכא מעהם. ובעד דאלך כלמוה: טז) וארתפע אלצות. אלי' פרעון וקיל לה. גאו אכ'יה יוסף.

רס"י

יד וַיִּפֹּל עַל צוּאָרֵי בְּנִימִין אָחִיו וַיִּבֶךְ. על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של־בְּנִימִין וְסוּפֹן לְחֶרֶב: וּבְנֵימִין בָּכָה עַל צוּאָרָיו. על משכן שילח שעתיד להיות בחלקו של־יוסף וְסוּפֹן לְחֶרֶב: טו וְאַחֲרֵי כֵן. מאחר שראוהו בוכה ולבו שלם עמיהם: דִּבְּרוּ אָחִיו אִתּוֹ. שמתחלה היו בושים

דלמא תתמסכן, לשון (שמואל א' ז' ז') מוריש ומעשיר: יב וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת. בכבודי, ושאני אחיכם, שהרי אני מהול בכם. ועוד כי פי המדבר אליכם בלשון הקדש: וְעֵינֵי אָחִי בְּנִימִין. השוה את כלם יחד לומר שבשם שאין לי שנאה על בנימין אחי, שהרי לא היה במכירתו כף אין בלבי שנאה עליכם:

תפסיר רס"ג

פחסן ד'אלך ענדה. וענד
קנאדה: יז) פקאל פרעון
ליוסף. קל לאכ'ותך אצנעו
כ'לה. סוקו דואבכם. ואמצו
וד'הא אלי בלד כנעאן: יח)
ואחמלו אביכם. ואלכם ועירו
אלי. אעטיכם כיר בלד
מצר. ותאכלו אגוד מא
פיהא: יט) ואנת מאמור אן
תקול להם אצנעו כ'לה. כ'דו
לכם מן בלד מצר עגלא.
לאטפאלכם ונסאכם. ואחמלו
אבאכם ותעאלו: כ) ועיונכם.

אחי יוסף ויטב בעיני

פרעה ובעיני עבדיו: וקלא
אשתמע. בית פרעה למימר. אתו אחי
יוסף. ושפר בעיני פרעה. ובעיני עבדוהי:

ויאמר פרעה

בספרי
תימן

אל-יוסף אמר אל-אחיד

זאת עשו טענו את-בעירכם

ולכו-באו ארצה כנען: ואמר

פרעה ליוסף. אימר לאחד דא עבדו.

טעונו ית בעירכון. ואיזילו אובילו

לארעא דכנען: וקחו את-אביכם ואת-בתיכם

ובאו אלי ואתנה לכם את-טוב ארץ מצרים

ואכלו את-חלב הארץ: ודברו ית אבוכון. וית אנש

בתיכון ואיתו לוותי. ואתין לכון. ית טוב ארעא דמצרים. ותיכלון ית

טובא דארעא: (דביעי) ואתה צויתה זאת עשו

קחו-לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם

ולנשיכם ונשאתם את-אביכם ובאתם: ואת

מפוקד דא עבדו. סבו לכון מארעא דמצרים עגלן. לטפלכון

רס"י

ממנו: טז) וקל נשמע בית פרעה. כמו
בבית פרעה, וזהו לשון בית ממש: יז) טענו
את בעירכם. תבואה: יח) את טוב ארץ
מצרים. ארץ גושן. נבא ואינו יודע מה נבא.

תפסיר דס"ג

לא תשפיק עלי' אניתכם. לאן
כ"ר גמיע בלד מצר הו לכם:
כא) פצנע כדאך בני
אסראיל. ואעטאָהם יוסף
עגלא באמר פרעון.
ואעטאָהם זאדא לאטריק:
כב) ואעטי' כל רגל כלעה.
ואעטי' בנימין ת' לאת' מאיה'
דרהם. וכ"מס כלע: כג) ובעת'
לאביה עשר חמיר. מחמלה
מן כ"ר מצר. ועשר אתן.
מחמלה. בר וטעאם וג'דא.
לאביה ללטריק: כד) ובעת'
אכ'ותה ומצו. וקאל להם. לא

ולנשיכון. ותטלון ית אבוכון ותיתון:
ב) ועינכם אל-תחם על-
בליכם פי-טוב כל-ארץ
מצרים לכם הוא: ועינכון. לא
תחוס על מניכון. ארי טוב. כל ארעא
דמצרים דילכון הוא: בא) ויעשו-בן
בני ישראל ויתן להם יוסף
עגלות על-פי פרעה ויתן
להם צדה לדרך: ועבדו בן בני
ישראל. ויהב להון יוסף. עגלן על מימרא
דפרעה. ויהב להון. וזדין לאורחא: כב) לכלם נתן לאיש
חלפות שמלות ולבנימן נתן שלש מאות פסר
וחמש חלפת שמלות: לכולהון יהב. לגבר אצטלון
דלבושא. ולבנימין יהב תלת מאה סלעין דכסף. וחמשא אצטלון
דלבושא: כג) ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים
נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר
ולחם ומזון לאביו לדרך: ולאבוהי. שלח פדין עסרא
חמרינ. טעינין מטוב מצרים. ועסר אתנן. טעינן. עביר ולחים וזדין.
לאבוהי לאורחא: כד) וישלח את-אחיו וילכו ויאמר

• רש"י •

כג) שלח כזאת. כחשבון הזה. ומהו החשבון.
עשרה חמרים וגו': מטוב מצרים. מצינו
בתלמוד ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה
המנו. ומדרש אגדה גריסין של-פול: בר
ולחם. כתרוממו: ומזון. לפתן: כד) אל תרגזו
בדרך. אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגזו

תפסיר רס"ג

תרגזו פי אלטרין: כה) וצעדו
מן מצר. וגאו אלי' בלד
כנעאן. אלי' יעקוב אביהם:
כו) פאכ' ברוה וקאלו לה. עאד
יוסף באקו. והו סלטאן עלי'
גמיע בלד מצר. פשכד קלבה.
ולם ית'ק בדם: כז) וכלמיה.
בגמיע כלם יוסף אלדי'
כלמדם. וראי' אלעגל.
אלדי' בעת' בהא לתחמלה.
פעאשת רוח יעקוב אביהם:

אֱלֹהִים אֶל-תִּרְגְּזוּ בַדֶּרֶךְ:
וְשַׁלַּח יָת אַחֲוֵהי וְאֶזְלוּ. וְאָמַר לְהוֹן, לֹא
תִתְנַצֹּן בְּאֹרְחָא: **כֹּה וַיַּעֲלוּ**
מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן
אֶל-יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: וסליקו
ממצרים. ואתו לארעא דכנען. לות
יעקב אבוהון: **כז וַיֵּגְדוּ לוֹ לֵאמֹר**
עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי-הוּא מִשָּׁל

בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּפֵּג לְבֹו כִּי לֹא-הָאֱמִין
לָהֶם: וחויאו ליה למימר. עד כען יוסף קיים. וארי הוא שליט בכל
ארעא דמצרים. והואה מליא פיגן על לביה. ארי לא הימין להון:
כח וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל-דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר
אֱלֹהִים וַיֵּרָא אֶת-הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר-שָׁלַח יוֹסֵף
לְשֵׂאת אֹתוֹ וְתַחֲי רֹוח יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: ומלילו
עמיה. ית כל פתגמי יוסף דמליל עמהון. וחזא ית עגלתא. דשלח
יוסף למטל יתיה. ושרת. רוח קודשא על יעקב אבוהון:

רש"י

לא היה לבו פונה אל הדברים, לשון מפיגין
טעמן בלשון משנה, וכמו (ויכס ג מט) מאין
הפוגות, (ויכס מט יז) וריחו לא נמר
מתרגמין וריחיה לא פג: **כז את כל דברי**
יוסף. סימן מסר להם במה היה עוסק
בשפירש ממנו בפרשת עגלה ערופה, והו
שאמר וירא את העגלות אשר שלח יוסף
ולא אמר אשר שלח פרעה: **ותחי רוח**

עליכם הדרך. דבר אחר אל תפסיעו פסיעה
גסה והכניסו חמה לעיר. ולפי פשוטו
של-מקרא יש לומר לפי שהיו נכלמים היה
דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו
להתנפח זה עם זה ולומר על ידך נמכר,
אתה ספרת לשון הרע עליו וגרמת לנו
לשנאתו: **כי וכי הוא משל.** ואשר הוא
מושל: **ויפג לבו.** נחלף לבו והלך מלחאמין.

תפסיר רס"ג

וַיֹּאמֶר (חמישי) כח בספרי תימן וַיֹּאמֶר

יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד-יוֹסֵף בְּנִי
חַי אֲלֵכָה וְאַרְאֵנוּ בְּטָרֵם
אֲמוֹת: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל. סָגִי לִי חֲדָוָא.
עַד כָּעַן יוֹסֵף בְּרִי קָיִים. אֵיזִיל וְאַחְזִינִיה
עַד לָא אֲמוֹת: **כֹּז** * וַיִּסַּע
יִשְׂרָאֵל וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וַיָּבֹא
בְּאֶרֶחַ שָׁבַע וַיַּזְבֵּחַ זִבְחִים
לְאֱלֹהֵי אָבִיו יַעֲזֶק: וְנָטַל

יִשְׂרָאֵל וְכָל דְּלִיה. וְאַתָּא לְבָאָר שָׁבַע. וְדַבַּח דְּבַחִין. לְאֱלֹהֵא דְּאֲבוּהִי
יַעֲזֶק: **ב** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים | לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת
הַלֵּילָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב | יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי:
וְאַתְּגִיל יי לְיִשְׂרָאֵל בְּחֻזָּא דְּלִילָיָא. וַאֲמַר יַעֲקֹב יַעֲקֹב. וַאֲמַר הָאֲנָא:
ג וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֵל-תִּירָא
מִרְדָּה מְצֻרִימָה כִּי-לָגִוי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם:
וַאֲמַר. אָנָּה אֵל אֱלֹהֵא דְּאֲבוּךָ. לָא תִדְחַל מְלִמִּיחַת לְמַצְרַיִם.

רס"ד

יַעֲקֹב. שְׁרֵתָה עָלָיו שְׁכִינָה שְׁפָרְשָׁה מִמֶּנּוּ:
כֹּחַ רַב עוֹד. רַב לִי עוֹד שְׁמִיחָה וְחֻדְוָה. הוֹאִיל
וְעוֹד יוֹסֵף בְּנִי חַי:
כֹּז * בְּאֶרֶחַ שָׁבַע. כֹּמוֹ לְבָאָר שָׁבַע. ה"א
בְּסוּף תִּיבָה בְּמָקוֹם לְמַד בְּתַחֲלָתָה: לְאֱלֹהֵי

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: * וַיַּזְבֵּחַ זִבְחִים לְאֱלֹהֵי אָבִיו יַעֲזֶק. הַטְּפָחַא בְּתִיבַת אֲבִיו בְּכָל סְפָרֵי תִימָן:

תפסיר רס"ג

אָמַחַּ עֲצִימָה: (ד) אָנָּה אָנֹל
מַעַד אֱלֹי מִצֵּר. וְאָנָּה אֲצַעֲדֵךְ
אֲצַעֲדָא. וְיוֹסֵף יִגְמָצֵךְ: (ה)
פָּקָאם יַעֲקֹב מִן בֵּיר סַבְע.
וְחַמְלוּהָ בְּנֵי אִסְרָאֵל.
וְאִטְפְּלוּהֶם וְנִסְאָהֶם. עָלֵי
אֲלַעְגָּל. אֲלֵדִי בָּעֵת בְּהָא
פִּרְעוֹן לְתַחֲמֻלָּה: (ו) וְאִכְדִּי
מִנוֹאשִׁיהֶם. וְסִרְחָהֶם אֲלֵדִי
מִלְכּוּהָ פִי בְּלֵד כְּנַעַן. וְגֵאָו
אֱלֹי מִצֵּר. יַעֲקֹב וְגִמְיַע נִסְלָה
(מַעֲדָה: ז) בְּנִיָּה. וּבְנֵי בְּנִיָּה מַעֲדָה.

אָרִי לָעַם סָגִי אֲשׁוּיָךְ תִּמְוִן: ד אֲנֹכִי
אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי
אֲעֲלֶךְ גַּם-עֲלֶה וְיוֹסֵף
יֵשִׁית יָדוֹ עַל-עֵינֶיךָ: אָנָּה
אֵיחֻת עִמָּךְ לְמִצְרַיִם. וְאָנָּה אֲסַקְנֶךָ אִף
אֲסַקָּא. וְיוֹסֵף יִשְׁוִי יְדוּהִי עַל עֵינֶךָ:
וְיִקָּם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע
וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-
יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת-טַפָּם

וְאֶת-נְשֵׁיהֶם בַּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר-שָׁלַח פִּרְעֹה
לִשְׂאֹת אֹתָם: וְקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע. וְנִטְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת
יַעֲקֹב אֲבוֹהוֹן. וְיֵת טַפְלֵהוֹן וְיֵת נְשֵׁיהוֹן. בַּעֲגָלָתָא. דְּשָׁלַח פִּרְעֹה לְמַטְל
יְתִיָּה: ד וַיִּקְחוּ אֶת-מִקְנֵיהֶם וְאֶת-רֶכֶשׁם אֲשֶׁר
רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל-
זֶרְעוֹ אִתּוֹ: וּדְבָרוּ יֵת גִּיתִיָּהוֹן. וְיֵת קִנְיָהוֹן דִּקְנוּ בְּאֶרֶץ דְּכַנְעָן.
וְאֵתוּ לְמִצְרַיִם. יַעֲקֹב וְכָל בְּנוֹהִי עִמִּיהֶם: ד בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו

— רש"י —

ד וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךְ. הַבְּטִיחוֹ לְהִיּוֹת נִקְבֵּר בְּאֶרֶץ: בְּמַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה, אָמַר נִכְסֵי חוּצָה לְאֶרֶץ
וְאֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. אֲבָל מִדָּה שָׂרָכֵשׁ אֵינֶן כְּדַאִי לִי, וְזֶהוּ (לְכָל נ ס) אֲשֶׁר פָּרִיתִי לִי,
בְּפִדְיוֹן אֶרֶם נָתַן הַכֹּל לַעֲשׂוֹ בְּשִׁבְלֵי חֶלְקוֹ הָעֶמִיד לוֹ צְבוּרִין שְׁלִי-זָהָב וְכֶסֶף כְּמִין פָּרִי

זֶלֶק הַדְּקָדוֹק: ד אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה. תִּיבַת אֲנֹכִי כְּשׁוֹפֵר הוֹלֵךְ בְּרֹב הַתִּיגָאן
הַמְדוּקְדָּקוֹת לֹא בְּרִבִּיעַ. לְהוֹרוֹת גּוֹדֵל וְחוּזָק שִׁיתוּף וְדִיבּוּק הַשְׁכִּינָה בִּיעֲקֹב אֲבוֹנָן:
וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךְ. הָאֵלֶּף בַּפֶּתַח כִּי הוּא מִהַפְעֵל הַכֹּבֵד. אֲבָל אֲנֵךְ בַּסֵּתֵר רַעַם סְגוּל כִּי הוּא

מִן הַקֵּל. רַד"ק (מַהֲרִ"ם):

תפסיר רס"ג

בְּנֵאֲתָהּ. וּבְנֵאֲתָהּ בְּנִיָּה וְסֹאֲרִי
נְסֻלָּה. גִּאֲבָהֶם מְעַה אֱלֹהֵי מִצְרַיִם:
(ח) וְהָדָה אֶסְמָא בְּנִי אֶסְרָאִיל.
אֶלְדָּאִכְלִין אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶלְדָּאִי
הוּא יַעֲקֹב וּבְנִיָּה בְּכֹרֶה רֵאשִׁי:
(ט) וּבְנֵי רֵאשִׁי. חֲנוּךְ וּפְלֹא
וּחֲצֹרֹן וְכֶרְמִי: (י) וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן.
יְמוּאֵל וַיְמִין. וְאַהֲד וַיְכִין וְצַחֲרִי.
וּשְׂאוּל אֲבִן אֶלְכָנְעָאֲנִיָּה:
(יא) וּבְנֵי לֹוי. גֵּרְשֹׁן וְקָהֳת
וּמֶרְרִי: (יב) וּבְנֵי יִהוּדָה. עֵר
וְאוֹנָן. וְשִׁלָּה וּפְרִץ וְזֶרַח. וּמֵאֵת
עֵר וְאוֹנָן פִּי בִלְדָּה כְּנַעֲנָא.
וּכְפָאן בְּנֵי פְרִץ חֲצֹרֹן וְחִמּוּל:

אֹתוֹ בְּנֵתוֹ וּבְנוֹת בְּנָיו
וְכָל־זֶרְעוֹ הֵבִיא אֹתוֹ

מִצְרַיִם: בְּנוֹהִי. וּבְנֵי בְנוֹהִי עִמָּיה.
בְּנֵתִיהָ. וּבְנֵת בְּנוֹהִי וְכָל בְּנוֹהִי אִתִּי

עִמָּיה לְמִצְרַיִם: ס

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

הַבָּאִים מִצְרַיִם יַעֲקֹב

וּבְנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רֵאשִׁי:

וְאֵלֶּיךָ שְׁמֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּעָלוּ לְמִצְרַיִם
יַעֲקֹב וּבְנוֹהִי. בּוֹכְרִיָּה דִּי־יַעֲקֹב רֵאשִׁי:

ט וּבְנֵי רֵאשִׁי חֲנוּךְ וּפְלֹא וְחֲצֹרֹן וְכֶרְמִי: וּבְנֵי

רֵאשִׁי. חֲנוּךְ וּפְלֹא וְחֲצֹרֹן וְכֶרְמִי: ד וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל

וַיְמִין וְאַהֲד וַיְכִין וְצַחֲרִי וְשְׂאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית:

וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן. יְמוּאֵל וַיְמִין. וְאַהֲד וַיְכִין וְצַחֲרִי. וְשְׂאוּל בֶּן כְּנַעֲנִיתָא:

יא וּבְנֵי לֹוי גֵּרְשֹׁן קָהֳת וּמֶרְרִי: וּבְנֵי לֹוי. גֵּרְשֹׁן קָהֳת

וּמֶרְרִי: יב וּבְנֵי יִהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשִׁלָּה וּפְרִץ

וְזֶרַח וַיְמִית עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיְהִיו

בְּנֵי־פְרִץ חֲצֹרֹן וְחִמּוּל: וּבְנֵי יִהוּדָה. עֵר וְאוֹנָן. וְשִׁלָּה וּפְרִץ

וְזֶרַח. וַיְמִית עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן. וַהֲוּ בְנֵי פְרִץ חֲצֹרֹן וְחִמּוּל:

• רס"י •

וְאָמַר לוֹ טוֹל אֶת אֵלֶּה: וּבְנֵיָּה בְּנָיו. סָרַח
בֵּת אֲשֶׁר, וַיּוֹכֶד בֵּת לֹוי: ס הַבָּאִים
לְכַנְעָנִי, כְּשֶׁהֲרִגוּ אֶת שָׁכֶם לֹא הָיְתָה דִּינָה
בְּאֵם: י בֶּן הַכְּנַעֲנִית. בֶּן דִּינָה שְׁנִבְעָלָה

תפסיר רס"ג

יג) ובני יששכר. תולע ופנה
 ויוב ושמרון: יד) ובני זבולון.
 סרד ואלון ויחלאל: טו) הולאי
 בני לאה. אלדיו ולדתהם
 ליעקוב פי פדן ארם. ודינה
 אבנתה. גמיעהם תלאתה
 ותלאתיו נפסא: טז) ובני גד.
 צפיון וחגי ושוני ואצבון. ערי
 וארודי ואראלי: יז) ובני
 אשר. ימנה וישוה. וישוי
 ובריעה ושרח אכתהם. ובני
 בריעה. חבר ומלכיאל: יח)
 הולאי בני זלפה. אלדיו אעטא

ובני יששכר תולע ופנה
 ויוב ושמרון: ובני יששכר תולע
 ופנה ויוב ושמרון: ובני זבולון
 סרד ואלון ויחלאל: ובני
 זבולון סרד ואלון ויחלאל: טו
 אלה
 בני לאה אשר ילדה
 ליעקב בפדן ארם ואת
 דינה בתו כל-נפש בניו
 ובנותיו שלשים ושלש:

אלין בני לאה. דיילדת ליעקב בפדן ארם. וית דינה ברתיה. כל נפש
 בנותיה. ובנותיה תלתין ותלת: טז ובני גד צפיון וחגי שוני
 ואצבון ערי וארודי ואראלי: ובני גד. צפיון וחגי שוני
 ואצבון. ערי וארודי ואראלי: יז ובני אשר אשר ימנה וישוה
 וישוי ובריעה ושרח אחתם ובני בריעה חבר
 ומלכיאל: ובני אשר. ימנה וישוה. וישוי ובריעה ושרח אחתהון.
 ובני בריעה. חבר ומלכיאל: יח אלה בני זלפה
 אשר-נתן לבן ללאה בתו ותלד את-אלה

רס"י

מזריע תחלה יולדת נקבה: שלשים ושלש.
 ובפרטן אי אתה מוצא אלא שלשים ושנים.
 אלא זו יוכבד שגלדה בין החומות בכניסתן
 לעיר, שנאמר (נמוזכר כו ט) אשר ילדה אותה

רוצה לצאת עד שנשבע לה שמעון שישאנה:
 טו אלה בני לאה וכו' ואת דינה בתו.
 הזכרים תלה בלאה והנקבות תלה ביעקב,
 ללמדך אשה מורעת תחלה יולדת זכר, איש

תפסיד רס"ג

לִיעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נַפְשׁ:
 אֵלֶּיךָ בְּנֵי זִלְפָּה. דִּיהֵב לָבֶן לְלֵאָה בְּרִיתָהּ.
 וַיִּלְדֹת יֵת אֵלֶיךָ לִיעֲקֹב. שֵׁת עֲסָרִי נַפְשׁ:
בְּנֵי רַחֵל אִשְׁתְּ יַעֲקֹב
יוֹסֵף וּבְנֵימִן: בְּנֵי רַחֵל אֵתָּה יַעֲקֹב.
 יוֹסֵף וּבְנֵימִן: בְּ וַיִּלְדֵּךְ לְיוֹסֵף
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יָלְדָהּ לוֹ אִסְנָת בֵּת-
פּוֹטִיפָרַע כֹּהֵן אֵן אֶת-
מִנְשֵׁה וְאֶת-אֶפְרַיִם: וְאֵתִילִיד
 לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. דִּילִידָהּ לִיהָ אִסְנָת. בֵּת פּוֹטִיפָרַע רַבָּא דְאֵן.
 יֵת מִנְשֵׁה וְיֵת אֶפְרַיִם: כֹּא וּבְנֵי בְנֵימִן בְּלַע וּבְכֹר
וְאַשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרֹאשׁ מִפִּים וְחָפִים
וְאַרְדִּי: וּבְנֵי בְנֵימִן. בְּלַע וּבְכֹר וְאַשְׁבֵּל. גֵּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרֹאשׁ.
 מִפִּים וְחָפִים וְאַרְדִּי: כֹּב אֵלֶּה בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁר יָלְדָהּ
לִיעֲקֹב כָּל-נַפְשׁ אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵה: אֵלֶּיךָ בְּנֵי רַחֵל.
 דִּאֵתִילִידוֹ לִיעֲקֹב. כָּל נַפְשָׁתָא אַרְבַּע עֲסָרִי: כֹּב וּבְנֵי-דָן
חֲשִׁים: וּבְנֵי דָן חֲשִׁים: כֹּד וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצֵאל וְגוֹנִי
וַיֵּצֵר וְשָׁלֵם: וּבְנֵי נַפְתָּלִי. יַחְצֵאל וְגוֹנִי וַיֵּצֵר וְשָׁלֵם:

לבן ללאה אבנתה. גמיע מא
 ולדת ליעקוב סתה עשר
 נפסא: יט) בני רחל זוגה
 יעקוב. יוסף ובנימין: כ) וילד
 ליוסף פי בלד מצר. אלדי
 ולדת לה אסנת. אבנה
 פוטיפרע אמאם און. מנשה
 ואפרים: כא) ובני בנימין. בלע
 ובכר ואשבל. גרא ונעמן אחי
 וראש. מופים וחופים וארד:
 כב) הולאי בני רחל. אלדין
 ולדו ליעקוב. גמיעהם
 ארבעה עשר נפסא: כג) ובני
 דן חושים: כד) ובני נפתלי.
 יחצאל וגוני ויצר ושלם:

• רס"י •

ללוי במצרים, לידתה במצרים ואין ובכללן לא נאמר בהן אשת, אלא שהיתה
 הורתה במצרים: יט בני רחל אשת יעקב. עיקרו של-בית:

תפסיר רס"ג

כה) הולאי בני בלהה. אלדי
אעטאהא לבן לרחל אבנתה.
גמיע מא ולדתה ליעקוב
סבעה נפוס: כו) גמיע
אלנפוס. אלגאיה מן אל
יעקוב אלי מצר מא כרג מן
צלבהם. (ניא: צלבה) ודיאלד
סוי נסוה בניה. סתה וסתין
נפסא: כז) ויוסף ואבנאה.
אלדי ולדא לה במצר נפסאן
גמלה אלנפוס. אלתי דכלא
מע יעקוב אלי מצר סבעין:

כה אלה בני בלהה
אשר-נתן לבן לרחל בתו
ותלד את-אלה ליעקב
כל-נפש שבעה: אלן בני
בלהה. דיהב לבן לרחל ברתיה.
וילדת ית אלן. ליעקב כל נפשתא
שבע: כו כל-הנפש הבאה
ליעקב מצרימה יצאי ירכו
מלבד נשי בני-יעקב

כל-נפש ששים וישש: כל נפשתא. דעלא עם יעקב
למצרים נפקי ירביה. בר מנשי בני יעקב. כל נפשתא שתי
ושית: כז ובני יוסף אשר-ילד-לו במצרים
נפש שנים כל-הנפש לבית-יעקב הבאה
מצרימה שבעים: ובני יוסף. דאתילידו ליה במצרים
נפשתא תרתין. כל נפשתא לבית יעקב. דעלא למצרים שבעין: ס

— רס"י —

לפי שמשבאו שם היו שבעים שמצאו שם
יוסף ושני בניו, ונתוספה להם יוכבד בין
החומות. ולדברי האומר תאומות נלדו עם
השבטים צריכים אנו לומר שמותו לפני
ירידתו למצרים, שהרי לא נמנו כאן. מצאתי
בויקרא רבה (ד ו) עשו שש נפשות היו לו
והכתוב קורא אותן (לעיל לו ו) נפשות ביתו,
לשון רבים, לפי שהיו עובדין לאלהות
הרבה, יעקב שבעים היו לו והכתוב קורא

כו כל הנפש הבאה ליעקב. שצאו מארץ
בנען לבוא למצרים. ואין הבאה זו לשון
עבר, אלא לשון הוה, כמו (מסכת ז יד) בערב
היא באה, וכמו (לעיל כט ו) והנה רחל בתו
באה עם הצאן, לפיכך טעמו למטה באל"ף.
לפי שפשיצאו לבוא מארץ בנען לא היו
אלא ששים וישש. והשני (לכלן פסוק כז) כל
הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים,
הוא לשון עבר, לפיכך טעמו למעלה בבית.

תפסיר רס"ג

❀ המדובר בספרי תימן ❀ (ששי) כח ואת-

יהודה שלח לפניו אל-
יוסף להורות לפניו גשנה
ויבאו ארצה גשן: וית יהודה.
שלח קדמוהי לות יוסף. לפניא קדמוהי
לגשן: ואתו לארעא דגשן: כט ויאסר
יוסף מרפבתו ויעל

לקראת-ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל
על-צואריו ויבך על-צואריו עוד: וטקיס יוסף
רתבוהי. וסליק. לקדמות ישראל אבוהי לגשן. ואתחזי ליה. ונפל על
צוריה. ובכא על צוריה עוד: ל ויאמר ישראל אל-יוסף
אמותה הפעם אחרי ראותי את-פניך כי
עודך חי: ואמר ישראל ליוסף. אלו אנא מאית זמנא הדא
מנחם אנא. בתר דחזיתנן לאפך. ארי עד כען קים את:

— רס"י —

אותן נפש, לפי שהיו עובדים לאל אחר: כח להורות לפניו. בתרגומו, לפנות לו מקום ולהורות היאך יתישב בה: לפניו. קודם שיגיע לשם. ומדרש אנדה להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה: כט ויאסור יוסף מרפבתו. הוא עצמו אסר את הסוסים למרפבה להודרו לכבוד אביו: וירא אליו. יוסף נראה אל אביו: ויבך על צואריו עוד. לשון הרבות בכיה וכן (איוז לו כג) כי לא על איש

ישים עוד, לשון רבוי הוא. אינו שם עליו עלילות נוספות על חטאיו, אף כן הרבה והוסיף בבכי יותר על הרגיל, אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע: לאמותה הפעם. פשוטו בתרגומו, ומדרשו סבור הייתי למות שתי מיתות בעולם הזה ובעולם הבא. שנסתלקה שכינה ממני, והייתי אומר שיתבעני הקדוש ברוך הוא מיתתו, עכשיו שעודך חי לא אמות אלא פעם אחת:

תפסיר רס"ג

לא) פקאל יוסף לאכזותה
 וסאיר אל אביה. אנא אצעד
 אלי פרעון. ואכברה ואקול
 לה. אכזתי ואל אבי אלדי פי
 בלד פנעאן קד גאו אללי לב)
 ואלקום רעא גנם. לאנהם
 פאנו דיו מאשיה. וגנמהם
 ובקרהם. וכל מאלהם אתו
 בה: לג) פאדיא דעא בכם
 פרעון. וקאל מא צנעתכם:
 לד) קולו. פאן עבידך. דיו
 מאשיה מן צג'נא אלי
 אללאן. וכדיאלך אבאינא.
 לקבל אן תקימו פי בלד
 אלסדיר. לאן אלמצריון
 וכרהון כל ראעי גנם:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחִיו
 וְאֶל-בֵּית אָבִיו אֵלֶּה
 וְאָגִידָה לְפַרְעֹה וְאָמַרְהָ
 אֵלָיו אֲחִי וּבֵית-אָבִי אֲשֶׁר
 בְּאֶרֶץ-כְּנָעַן בָּאוּ אֵלַי: וְאָמַר
 יוֹסֵף לְאַחֲזָהּ וּלְבֵית אָבוֹהִי. אֶסֶק וְאֲחִיו
 לְפַרְעֹה. וְאִמַּר לִיה. אֲחִי וּבֵית אָבִי.
 דְּבֹאֲרֵעָא דְכְנַעַן אֲתוּ לֹותִי:
 וְהָאֲנָשִׁים רָעִי צֹאן
 כִּי-אֲנָשִׁי מְקַנָּה הָיוּ וְצֹאנָם
 וּבְקָרָם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם

הביאו: וגובריא רען ענא. ארי גוברי מרי גיתי הו. וענהון
 ותוריהון. וכל דילהון איתיא: לג) והיה כִּי-יִקְרָא לָכֶם
 פַּרְעֹה וְאָמַר מֶה-מַּעֲשֵׂיכֶם: ויהי. ארי יקרי לכון פרעה.
 וימר מא עובדיכון: לד) וְאָמַרְתֶּם אֲנָשִׁי מְקַנָּה הָיוּ
 עַבְדֵּיךָ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד-עַתָּה גַם-אֲנַחְנוּ
 גַם-אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר תִּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן
 כִּי-תֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל-רְעָה צֹאן: ותימרין. גוברי

— רס"י —

לו שאין אתם בקיאים במלאכה אחרת
 ירחיקכם מעליו וישיבכם שם: כי
 תועבת מצרים כל רעה צאן. לפי
 שהם להם אלהות:

לא ואמרה אליו אחי וגוי. ועוד אומר לו
 (פסוק ז) והאנשים רועי צאן וגוי: לד בעבור
 תשבו בארץ גשן. והיא צריכה לכם
 שהיא ארץ מרעה, וכשתאמרו

תפסיר דס"ג

מז א) פִּדְכִּל יוֹסֵף אֱלֹהֵי
פֶּרְעוֹן. וְאֶכְיָרָה וְקָאֵל. אֲבִי
וְאֶכְיָרָה. וְגִנְמָהּ וּבְקָרָהּ
וְגִמְיָהּ מֵאֱלֹהִים. גֵּאוּ מִן בְּלָד
כְּנַעַן. וְהוֹדִיָּאָהּ פִּי בְלָד
אֶלְסָדִיר: ב) וְאֶכְיָרָה כִּמְסָה
אֲנָס מִן אֶכְיָרָה. וְאֶכְיָרָה
בֵּין יְדֵי פֶּרְעוֹן: ג) פֶּקָאֵל
פֶּרְעוֹן. לְאֶכְיָרָה מֵא צִנְעָתָם.
קָאֵלוּ לָהּ. עֲבִידֵי רַעָא גִנְם.
נָחוּ וְאֶבְיָרָה: ד) תִּים קָאֵלוּ.
גִּנְמָה נִסְכָּן פִּי בְלָדֵי. אֲדִי לִים

מִרִּי גִיתִי. הוּוּ עֲבָדֵךְ מִזְעוּרָא וְעַד כְּעֵן.
אִף אֲנַחְנָא אִף אֲבָהָתְנָא. בְּדִיל. דְּתַתְּבוּן
בְּאַרְעָא דְּגִשְׁן. אֲרִי מְרַחֲקִין מִצְרָאִי כָּל
רְעֵי עָנָא: טַטִּיר בִּסְפָרִי תִימֵן **כֹּלֵּ א וַיָּבֹא**
יוֹסֵף וַיֵּגֶד לְפָרְעָה וַיֹּאמֶר
אָבִי וְאֶחָי וְצֹאנָם וּבְקָרָם
וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ
כְּנָעַן וְהֵנָּה בְּאֶרֶץ גִּשְׁן:
וַאֲתָא יוֹסֵף וְחָיו לְפָרְעָה. וַאֲמַר. אָבִי
וְאֶחָי. וְעִנְהוֹן וְתוֹרִיהוֹן וְכָל דִּילְהוֹן. אֲתוּ
מֵאַרְעָא דְּכְנַעַן. וְהָא אֲנֹן בְּאַרְעָא דְּגִשְׁן: ב) וּמִקְצֵה אֶחָיו
לָקַח חֲמִשָּׁה אָנָשִׁים וַיַּצְגֵם לִפְנֵי פָרְעָה: וּמִקְצֵת
אֶחָיו. דְּבֵר חֲמִשָּׁה גִבּוּרִין. וְאֶקְיָמֹנִן קִדָּם פֶּרְעָה: ג) וַיֹּאמֶר
פָּרְעָה אֶל-אֶחָיו מַה-מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל-
פָּרְעָה רַעָה צֹאן עֲבָדֶיךָ גִּם-אֲנַחְנוּ גִּם-
אֲבוֹתֵינוּ: וַאֲמַר פֶּרְעָה. לְאֶחָיו מָא עוֹבְדִיכֹן. וַאֲמַרְו לְפָרְעָה.
רַעַן עָנָא עֲבָדֵךְ. אִף אֲנַחְנָא אִף אֲבָהָתְנָא: ד) וַיֹּאמְרוּ אֶל-

• רש"י •

כֹּלֵּ ז ומקצֵה אֶחָיו. מִן הַפְּחוּתִים שֶׁבָּהֶם
לְגִבּוּרָה שָׂאִין נְרָאִים גִּבּוּרִים, שָׂאִם יִרְאֶה
אוֹתָם גִּבּוּרִים יַעֲשֶׂה אוֹתָם אֲנָשִׁי מִלְחָמָתוֹ.
וְאֵלֶּה הֵם, רְאוּבֵן שֶׁמְעוֹן לֹוי יִשָּׁשְׁכָר וּבִנְיָמִין,
אוֹתָם שְׁלָא כָּפַל מִשָּׁה שְׁמוֹתָם כְּשֶׁבָּרְכָם,
אֲבֵל שְׁמוֹת הַגִּבּוּרִים כָּפַל (דברים לג ז) וְזֹאת

לִיהוּדָה שָׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה, (דברים לג ט)
וּלְגֵד אָמַר בְּרוּךְ מְרַחֵב גֵּד, (שם כג) וּלְנִפְתָּלִי
אָמַר נִפְתָּלִי, (שם כז) וּלְדָן אָמַר דָּן, (שם יח) וְכֵן
לְזְבוּלֹן, (שם כז) וְכֵן לְאֶשֶׁר. וְהוּוּ לְשׁוֹן
בְּרֵאשִׁית רַבָּה (נכ ז) שֶׁהִיא אֲגֻדַּת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. אֲבֵל בְּתַלְמוּד בָּבֶלִי שֶׁלֹּנוּ מְצִינוּ

תפסיר רס"ג

מרע'י לג'נם עבידך. מ'מא
אשתד' אלגוע פי ב'לד כנעאן.
פל'קים עבידך פי ב'לד
אלסדיר: (ה) פקאל פרעון
ליוסף קוד אתאך אב'וד
ואכ'ותך: (ו) הוד'י ב'לד מצר
בין יד'ך. אסכנ'הם פי אגודה.
וד'אלך אן יק'מו פי ב'לד
אלסדיר. ואן כנת תעלם. אן
פיהם ד'וי חיל. פצ'י'רהם.
ר'יסא אל'ופלא אלד'י עלי
מאש'יתי: (ז) ואדכ'ל יוסף

פרעה לגור בארץ באנו
כי-אין מרעה לצאן אשר
לעבדיך כי-כבד הרעב
בארץ כנען ועתה
ישבו-נא עבדיך בארץ
ג'שן: ואמרו לפרעה. לאתותבא
בארעא אתינא. ארי לית רע'א. לענא
דלעבדך. ארי תקיף כפנא בארעא
דכנען. וכען יתבון כען עבדך בארעא

דג'שן: ה ויאמר פרעה אל-יוסף לאמר אביך
ואחיד באו אליך: ואמר פרעה. ליוסף למימר. אב'וד ואח'ד
אתו ל'ותך: ו ארץ מצרים לפניך הוא במיטב
הארץ הושב את-אביך ואת-אחידך ישבו
בארץ ג'שן ואם-ידעת ויש-בם אנשי-חיל
ושמתם שרי מקנה על-אשר-לי: ארעא דמצרים
קדמך היא. בדשפיר בארעא. או'תיב ית אב'וד וית אח'ד. יתבון
בארעא דג'שן. ואם ידעת. ואית בהון גוברין דחילא. ותמנינון. רבני
גיתי על דילי: ו ויבא יוסף את-יעקב אביו

• רס"י •

שאותם שכפל משה שמותם הם החלשים שאותן הביא לפני פרעה, ויהודה שהכפל שמו לא הכפל משום חלשות, אלא טעם יש
בדבר כדאיתא בבבא קמא (נז ב), ובברייתא
דספרי שנינו בה ב'זאת הברכה (ספרי טז)
כמו תלמוד שלנו: ואנשי חיל. בקי'אין

וזלק הדקדוק: ד לגור בארץ באנו. תרויהון מלעיל (מהר"ב):

תפסיר רס"ג

וַיַּעֲמֵדְהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְבָרֶךְ

יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה: וַאֲיִתִּי יוֹסֵף יָת

יַעֲקֹב אָבוֹהִי. וַאֲקִימָהּ קֶדֶם פַּרְעֹה. וַיְבָרֶךְ

יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה: ^ח וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה

אֶל־יַעֲקֹב כִּמָּה יָמֵי שְׁנֵי

חַיֶּיךָ: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיַעֲקֹב. כִּמָּה יָמֵי

שְׁנֵי חַיֶּיךָ: ^ט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב

אֶל־פַּרְעֹה יָמֵי שְׁנֵי מִגֻּרֵי שְׁלָשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה

מֵעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיִגוּ

אֶת־יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אָבֹתִי בְיָמֵי מִגֻּרֵיהֶם: וַאֲמַר

יַעֲקֹב לְפַרְעֹה. יָמֵי שְׁנֵי תוֹתֻבוֹתֵי. מֵאָה וּתְלָתִין שָׁנִין. זְעִירִין וּבִישׁוּן.

הֵווּ יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי. וְלֹא אֲדַבִּיקוּ. יָת יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אָבֹהִיתִי. בְּיָמֵי

תוֹתֻבוֹתֵיהוֹן: ^י וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא

מִלִּפְנֵי פַרְעֹה: וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה. וּנְפַק מִן קֶדֶם פַּרְעֹה:

וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו ^(שְׁבִיעִי) ^{יב} ^{יג} ^{יד} ^{טו} ^{טז} ^{יז} ^{יח} ^{יט} ^כ ^{כא} ^{כב} ^{כג} ^{כד} ^{כה} ^{כו} ^{כז} ^{כח} ^{כט} ^ל ^{לא} ^{לב} ^{לג} ^{לד} ^{לה} ^{לו} ^{לז} ^{לח} ^{לט} ^ל

וְאֶת־אֶחָיו וַיֵּתֶן לָהֶם אַחְזָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

יַעֲקֹב אָבוֹהִי. פֶּאֱוָקְפָה בֵּין יָדֵי
פַּרְעֹה. פֶּסֶלֶם עֲלִיה: (ח) קֶאֱל
לֹה פַרְעֹה. כֶּם סְנֵי חַיִּוֹתֶךָ:
(ט) קֶאֱל לֹה יַעֲקֹב. סְנֵי עֲמָרִי.
מֵאִיה וּתְלָאֲתִין סְנֵה. וּפֶאֱנֵת
קֶלִילָה רִדִּיה. וְלֹם תִּלְחַק בְּסְנֵי
חַיִּוֹה אָבֹאִי. חֶסֶב אֵיִאֵם
סְפִנָּאֵהֶם: (י) תֶּם דִּעָא לֹה
יַעֲקֹב. וּכְרֶג מִן בֵּין יָדִיה: (יא)
וְאֶסְפֵּן יוֹסֵף אָבֹאֵה וְאֶכְוֹתֶה.

• ————— רס"י ————— •

כָּל הַנִּפְטָרִים מִלִּפְנֵי שָׂרִים, מְבָרְכִים אוֹתָם
וְנוֹטְלִים רְשׁוֹת. וּמֵה בְּרָכָה בְּרָכוּ, שְׂיַעֲלָה
נִילוֹס לְרַגְלָיו, לְפִי שְׂאִין אֶרֶץ מִצְרַיִם שׁוֹתָה
מִי גִשְׁמִים אֵלָּא נִילוֹס עוֹלָה וּמִשְׁקָה,
וּמִבְּרָכָתוֹ שֶׁל־יַעֲקֹב וְאֵלָּה הִיָּה פַרְעֹה בָּא
(כ"א: עוֹמֵד) אֵל נִילוֹס וְהוּא עוֹלָה לְקֶרְאָתוֹ

בְּאֶמְנוּתָן לְרַעוֹת צֹאן: עַל אֲשֶׁר לִי. עַל צֹאן
שְׁלִי: וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב. הִיא שְׂאֵלֶת שְׁלוֹם
כְּדָרָךְ כָּל הַנִּזְרָאִים לִפְנֵי הַמְּלָכִים לְפָרְקִים,
שְׁלוּדִי"ר זִלְע"ז [לְשֹׁאוֹל לְשְׁלוֹם]: ט שְׁנֵי מִגֻּרֵי.
יָמֵי גְרוּתִי, כָּל יָמֵי הָיִיתִי גֵר בְּאֶרֶץ אֲחֵרִים:
וְלֹא הִשְׁיִגוּ. בְּטוֹבָה: י וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב. כְּדָרָךְ

תפסיר רס"ג

ואעטאָהם חוּזא פֿי בִּלְדִּי מִצֵּר.
 פֿי אַגוּדָה וְהוּ בִּלְדִּי עֵין שְׁמִי.
 כְּמֵא אָמַר פֿרַעְוֹן: יֵב וּמֵאן
 יוֹסֵף אָבֵאָה וְאֶכְוֶתָהּ. וְסֵאִיר
 אֱלֹהִי. טַעֲמֵא עָלַי קִדְר
 אֲטַפְּאֵלָהֶם: יֵג וְטַעֲמֵא לִיס פֿי
 גְּמִיעַ אֲלִבְלָדִי. מֵמֵא אֲשִׁתִּי
 אֲלֹגוּעַ גִּדָּא. חֲתִי כָל אֶהֱל
 בִּלְדִּי מִצֵּר וּבִלְדִּי כִנְעָאן. מִן
 קִבֵּל אֲלֹגוּעַ: יֵד וְגִמְעַ יוֹסֵף.
 גְּמִיעַ אֲלוֹרֶק אֲלִמּוּגוּד פֿי בִּלְדִּי
 מִצֵּר וּבִלְדִּי כִנְעָאן. בְּאַלְמִירָה
 אֲלִדִּי כֵאֲנוּ יִמְתְּאֲרוּהָ.

**בְּמִיטֵב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ
 רַעְמֶסֶס כְּאִשֶּׁר צִוָּה פֶּרְעֹה:
 וְאוֹתֵיב יוֹסֵף יֵת אֲבוּהִי וְיֵת אַחֲוָהִי. וַיְהִי
 לְהוֹן אַחֲסָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. בְּדִשְׁפִיר
 בְּאַרְעָא בְּאַרְעַ רַעְמֶסֶס. כְּמֵא דְּפִקִּיד
 פֶּרְעֹה: יֵב וַיִּכְלֹל יוֹסֵף אֶת־
 אָבִיו וְאֶת־אֲחִיו וְאֶת־
 כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי
 הַטָּף: וְזֶן יוֹסֵף יֵת אֲבוּהִי וְיֵת אַחֲוָהִי.**

וְיֵת כָּל בֵּית אֲבוּהִי. לַחֲמָא לְפֻם טַפְּלָא:

**וְלֶחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרַעַב מְאֹד
 וַתֵּלֶה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרַעַב:
 וְלַחֲמָא לִית בְּכָל אֶרְעָא. אֲרִי תִקִּיף כִּפְנָא לַחֲדָא. וְאַשְׁתַּלְהִי. עֲמָא
 דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְעֲמָא דְּאַרְעָא דְּכְנַעַן. מִן קִדְם כִּפְנָא: יֵד וַיִּלְקֹט
 יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצֵא בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם
 וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בִּשְׂבַר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֵא
 יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פֶּרְעֹה: וַלְקִיט יוֹסֵף. יֵת כָּל
 כֶּסֶף אֲדַשְׁתִּכַּח בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּבְאַרְעָא דְּכְנַעַן. בְּעִבּוּרָא דְּאַנּוּן**

• רס"י •

וּתְלָאָה לְשׁוֹן עֵיפּוֹת, כְּתִרְגוּמוֹ, וְדוּמָה לוֹ
 (מִשְׁלִי כו יח) כְּמִתְלַהֲלֵה הַיּוֹדָה זִיקִים:
 יֵד בִּשְׂבַר אֲשֶׁר הֵם שׁוֹבְרִים. נוֹתֵנִין לוֹ אֶת
 הַכֶּסֶף:

וּמִשְׁקָה אֶת הָאָרֶץ: יֵד רַעְמֶסֶס. מֵאָרֶץ גּוֹשֶׁן
 הָיָא: יֵד לְפִי הַטָּף. לְפִי הַצִּרִּיף לְכָל בְּנֵי
 בֵּיתָם: יֵג וְלֶחֶם אֵין בְּכָל הָאָרֶץ. חוּזַר לְעִנְיָן
 הָרִאשׁוֹן לְתַחֲלֵת שְׁנֵי הָרַעֲב: וַתֵּלֶה. כְּמוֹ

תפסיד רס"ג

וּבְנִין. וְאֵתִי יוֹסֵף. יֵת בְּסָפָא לְבֵית פְּרַעֲהָ:

וַיָּתֶם הַכֹּסֶף מֵאֲרָץ

מִצְרַיִם וּמֵאֲרָץ כְּנַעַן וַיָּבִיאוּ

כָּל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר

הִבָּה־לָנוּ לֶחֶם וְלֶמָּה נָמוֹת

נִגְדָךְ כִּי אַפֶּס כֹּסֶף: וְשָׁלִים

בְּסָפָא. מֵאֲרָעָא דְמִצְרַיִם וּמֵאֲרָעָא דְכְנַעַן.

וְאֵתוּ כָּל מִצְרָאֵי לֹות יוֹסֵף לְמִימַר הִב

לָנָא לַחֲמָא. וְלֶמָּה נָמוֹת לְקַבְלָךְ. אֲרִי

שָׁלִים בְּסָפָא: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף

הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאַתְּנֶה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אַפֶּס

כֹּסֶף: וַאֲמַר יוֹסֵף הָבוּ גִיתִיכֹן. וְאַתִּין לְכוּן בְּגִיתִיכֹן. אִם שָׁלִים

בְּסָפָא: וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף וַיָּתֶן

לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בְּסוּסִים וּבְמִקְנֵה הָעֶזָּאן

וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמָרִים וַיִּנְהַלֵּם בַּלֶּחֶם

בְּכָל־מִקְנֵיהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא: וַאֲתִיאוּ יֵת גִּיתִיהוֹן לֹות

יוֹסֵף. וַיֵּהֵב לַהוֹן יוֹסֵף לַחֲמָא בְּסוּסוֹתָא. וּבְגִיתִי עָנָא. וּבְגִיתִי תוֹרִי

וּבַחֲמָרִיא. וַזָּנֹנוּן בְּלַחֲמָא בְּכָל גִּיתִיהוֹן: בַּשָּׁתָא הַהִיא:

וְאִדְכֵּלָה אֱלִי בֵית מֵאֵל
פְּרַעֲוִי: (טו) תִּים פְּנִי אֱלֹוֹרֶק. מִן
בְּלָד מִצְר וּבְלָד כְּנַעַן פְּגָאוּ
גְמִיעַ אֱלִמְצִרִיוֹן אֱלִי יוֹסֵף
קִאִילִין אַעֲטָנָא טַעֲמָא. וְלֹא
נְמוֹת תְּדִיאָד. אֲדִי פְנִי אֱלֹוֹרֶק:
(טז) קִאֵל לָהֶם יוֹסֵף הָאֵתוּ
דְּוֹאֲבָכֶם. אַעֲטִיכֶם בְּהָא. אֲדִי
פְנִי אֱלֹוֹרֶק: (יז) פִּאֲתוּהָ
בְּמֵאֲשִׁיתָהֶם. פִּאֲעֲטָאֲהֶם
טַעֲמָא בִּאֲלִכִּיל. וּמֵאֲשִׁיחַ
אֱלִגְנִים וְאֱלִבְקָר וְאֱלִחֲמִיר.
וְאֱגִאֲזָהֶם בִּאֲלִטְעָאם
בְּמֵוֹאֲשִׁיחֶם. תִּלְךְ אֱלִסְנָה:

• רש"י •

טו אַפֶּס. כְּתִרְגוּמוֹ שָׁלִים: יז וַיִּנְהַלֵּם. כְּמוֹ וַיִּנְהַגְם, וְדוּמָה לוֹ (ישעי' נא יח) אֵין מְנַהֵל לָהּ.

זֶלֶק הַדְּקוּק: טו וְלֶמָּה נָמוֹת נִגְדָךְ. בְּקֶצֶת תִּיגָאן הַטְּפָחָא בְּתִיבַת נְמוֹת. וּבְכוּלָן הַטְּפָחָא
בְּתִיבַת וְלֶמָּה: יז וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל יוֹסֵף. בְּקֶצֶת תִּיגָאן מְדוּקְדָּקִים יֵשׁ פְּסִיק אַחֵר תִּיבַת
וַיָּבִיאוּ. וְתִיבַת מִקְנֵיהֶם בְּשׁוּפֵר וְתִיבַת יוֹסֵף בְּזִקְף:

שִׁמְרֵי דְמִזְרָא (יח) וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם הַמְּנַהֵג הַנְּפוּץ לְקִירוֹת פְּסוּק זֶה לְפִי הַטְּעָמִים הָאֵלֶּה: מִקְנֵיהֶם (בְּזִרְקָא). יוֹסֵף
(בְּסִגּוּלָתָא). וְלֹא כְּמוֹ שִׁכְתֵּב הַרְשִׁי"ה.

תפסיר רס"ג

יח) פלמא פניית תלך אלסנה.
גאודה פי אלסנה אלת'אניה.
וקאלו לא נפתם מן ס'ידנא.
אן אלורק קוד פני. ואלמואשי
מן אלפנהאים ענד ס'ידנא.
ולם יבק בין ידיה. אלא
אבדאננא וריאצ'נא:
יט) פלמא נמות בחצ'רתך נחן
וריאצ'נא. אשתרנא
וריאצ'נא באלטעאם. חתי
נכון נחן עבידא וריאצ'נא
מלכא לפרעון. ואעטנא חבא.
נחיא בה ולא נמות. ואלארץ
לא תכל: כ) פאשתרי יוסף.

ותתם השנה ההוא
ויבאו אליו בשנה השנית
ויאמרו לו לא-נבחר
מאדני כי אם-תם הפסך
ומקנה הבהמה אל-אדני
לא נשאר לפני אדני
בלתי אם-גוייתנו ואדמתנו:
ושלימת שתא ההיא. ואתו לוֹתִיה
בשתא תנייתא. ואמרו ליה לא נכסי מן
רבוני. אלהין שלים כספא. וגיתי בעירא
לוֹת רבוני. לא אשתאר קדם רבוני. אלהין גויִתנא וארענא:
למה נמות לעיניך גם-אנחנו גם-אדמתנו
קנה-אתנו ואת-אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו
ואדמתנו עבדים לפרעה ותן-זרע ונחיה ולא
נמות והאדמה לא תשם: למא נמות לעינך. אף
אנחנו אף ארענא. קני יתנא וית ארענא בלחמא. ונהי. אנחנו
וארענא עבדין לפרעה. והב פר זרע. ונחיה ולא נמות. וארעא לא
תבור: ב ויקן יוסף את-כל-אדמת מצרים

— רס"י —

שנים אשר אין חריש וקציר, מפיון שבא
יעקב למצרים, באה ברכה לרגליו, והתחילו
לזרוע וכלה הרעב, וכן שנינו בתוספתא
דסוטה (י ט): לא תשם. לא תהא
שממה, לא תבור, לשון שדה בור, שאינו
חרוש: כ ויתחי הארץ לפרעה. קנויה לו:

(סבלים כג ז) על מי מנחות ינהלני: יח בשנה
השנית. שנית לשני הרעב: כי אם תם
הכסף וגוי. כי אשר תם הכסף והמקנה ובא
הכל אל יד אדני: בלתי אם גויִתנו. כמו
אם לא גויִתנו: יט ותן זרע. לזרוע האדמה.
ואף על פי שאמר יוסף (לעיל מכ ו) ועוד חמש

תפסיר רס"ג

גמיע ריאץ' אלמצריון
לפרעון לאנהם באעיה כל
רגל ציעתה. מומא אשתד
עליהם אלגוע. פצארת
אלצ'ינאע לפרעון: כא) ונקל
אלקום מן קראתם. מן טרף
תכים מצר אלי' טרפה: כב)
עדא ריאץ' אימתהם פאנה
לם ישתרהא. לאן אלדזק כאן
להם מן פרעון. פכאנו יאכלון
רזקהם אלדי' כאן יעטיהם.
לדיאלד לם יחתאגו אן יביעו
ריאצ'הם: כג) תים קאל יוסף
ללקום. הודי' קד אשתריתכם

לפרעה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם
אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חֹזֶק עֲלֵהֶם
הָרֶעַב וַתְּהִי הָאָרֶץ
לַפְרֹעָה: וּקְנָא יוֹסֵף. ית כל ארעא
דמצרים לפרעה. ארי זבינו מצראי גבר
חקלית. ארי תקיף עליהון בפנא. והות
ארעא לפרעה: כא ואת־העם
הָעֶבְרִי אֹתוֹ לְעֹרִים מְקֻצָּה
גְּבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קִצְהוֹ:
וַיֵּת עֲמָא. אעבר יתיה מקרי לקרי.

מסוף תחום מצרים ועד סופיה: כב רק אדמת הכהנים
לֹא קָנָה כִּי חֹזֶק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פֶּרֶעַה וְאָכְלוּ
אֶת־חֻקֵּם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פֶּרֶעַה עַל־כֵּן לֹא
מָכְרוּ אֶת־אֲדָמָתָם: לחוד. ארע פומריא לא קנא. ארי
חולקא לכומריא מן קדם פרעה. ואכלין ית חולקהון דיהב להון
פרעה. על כן. לא זבינו ית ארעהון: כג ויאמר יוסף אל־
הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אֲדָמָתְכֶם

רס"ד

כא ואת העם העביר. יוסף מעיר לעיר, לזכרון שאין להם עוד חלק בארץ, והושיב של־עיר זו בחרתה. ולא הצרף הכתוב לכתוב זאת, אלא להודיע שבחו של־יוסף שנתפנו להסיר חרפה מעל אִחָיו, שלא יהיו קורין אותם גולים: מקצה גבול מצרים וגו'.

כא עשה לכל הערים אשר במלכות מצרים מקצה גבולה ועד קצה גבולה: כב הכהנים הכומרים, כל לשון כהן משרת לאלהות הוא, חוץ מאותן שהם לשון גדלה כמו (שמות 3 טז) כהן מדין, (לעיל מא מה) כהן און: חק לפהנים. חק כף וכף להם ליום:

תפסיר רס"ג

וְרִיאצְכֶם לְפָרְעוֹן. הָא לָכֶם חֲבָא. תִּזְרְעוּנָהּ פִּי אֱלֹאֲרִץ: (כד) פֹּאדִיא דְכִלִּית אֱלֹגִ'לֵאת פֹּאעֵטוֹ אֱלֶכְמִס לְפָרְעוֹן. וְאֱלֹאֲרִבְעָה' אֲגִזָּא. תִּכּוֹן לָכֶם לְבִדְרִי אֱלִצִיָּאעֻ וּמֵאֲכֻלְכֶם. וּמִן פִּי מְנַאֲזֻלְכֶם וְאִטְפֹּאֲלְכֶם: (כה) קִאֲלוֹ אֲחִיִּיתָנָא. נִגִּיד חֲצִיָּאָא עֲנִיד סִידָנָא. וּנְכּוֹן עֲבִידָא לְפָרְעוֹן: (כו) וְצִיָּירָה יוֹסֵף רִסְמָא אֱלִי' הִדִּיא אֱלִיּוֹם. עֲלִי' בְּלֵד מִצְרַיִם. אֵן יַעֲטוּ אֱלֶכְמִס לְפָרְעוֹן. עֲדָא רִיאֲצִי'

לְפָרְעָה הֵא-לָכֶם זֶרַע
וּזְרַעְתֶּם אֶת-הָאֲדָמָה: וְאָמַר
יוֹסֵף לְעֶמְלָא. הָא קִנִּיתִי יִתְכּוֹן יוֹמָא דִּין.
וְיֵת אֲרַעֲכּוֹן לְפָרְעָה. הָא לְכּוֹן בֵּר זֶרַעָא.
וְתִזְרְעוּן יֵת אֲרַעָא: בֵּר וְהִיָּה
בְּתִבּוּאָת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית
לְפָרְעָה וְאַרְבַּע הִידָת יִהְיֶה
לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה
וְלֹאֲכֻלְכֶם וְלֹאֲשֶׁר בְּבִתְיֻכֶם

וְלֹאֲכֹל לְטַפְכֶם: וְהִי בְּאֵעוּלֵי עֲלִילָתָא. וְתִתְנֹן חֵד מִן חֲמִשָּׁא
לְפָרְעָה. וְאַרְבַּעָא חוֹלְקִין. יְהִי לְכּוֹן לְבֵר זֶרַע חֻקְלָא וּלְמִיכְלָכּוֹן.
וְלִיאֲנָשׁ בְּתִיכּוֹן וּלְמִיכֵל לְטַפְלָכּוֹן: עפסיר כֹּה וַיֹּאמְרוּ
הַחִיתָנוּ נִמְצָא-חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנֵי וְהִיָּינוּ עֲבָדִים
לְפָרְעָה: וְאָמְרוּ קִיִּמְתָּנָא. נִשְׁפַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רַבּוֹנֵי. וְנִהִי עֲבָדִין
לְפָרְעָה: כֹּה וַיִּשֶׂם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד-הַיּוֹם הַזֶּה
עַל-אֲדָמַת מִצְרַיִם לְפָרְעָה לְחֹמֶשׁ רֶק אֲדָמַת
הַכֹּהֲנִים לְבָדָם לֹא הִיָּתָה לְפָרְעָה: וְשׁוּי יֵתָה יוֹסֵף.
לְגִזְרָא עַד יוֹמָא הַדִּין. עַל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם. דִּיהוֹן יִהְיִין חֵד מִן חֲמִשָּׁא

— רס"י —

כג הָא. כְּמוֹ הַנֶּה, כְּמוֹ (יחזקאל טז מג) וְגַם אֲנִי
הָא דִּרְכָּךְ בְּרֹאשׁ נִתְתִּי: כִּד לְזֶרַע הַשָּׂדֶה.
שְׁבָכֵל שָׁנָה: וְלֹאֲשֶׁר בְּבִתְיֻכֶם וְלֹאֲכֹל.
הָעֲבָדִים וְהַשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּבִתְיֻכֶם:
טַפְכֶם. בָּנִים קְטָנִים: כֹּה נִמְצָא חֵן.
לַעֲשׂוֹת לָנוּ זֹאת כְּמוֹ שְׁאִמְרָת: וְהִיָּינוּ
עֲבָדִים לְפָרְעָה. לְהַעֲלוֹת לוֹ הַמָּס הַזֶּה
בְּכָל שָׁנָה: כִּי לְחֹק. שְׁלֹא יַעֲבוּר:

תפסיר רס"ג

לְפָרְעָה. לְחֹד. אֶרֶע פּוּמְרִיא בְּלַחֲוִידִהוֹן.
 לֹא הָיָה לְפָרְעָה: כִּי וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גִּשְׁן
 וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ

אימיתתם פאנהא להם וחדתם.
 לם תצר לפרעון: כו) ולמא
 אקאם אסראיל. פי בלד מצר
 פי בלד אלסדיר. וחדתה.
 ואת'מרו וכת'רו ג'דא:

מֵאָד: וַיְתִיב יִשְׂרָאֵל. בְּאֶרֶעא דְּמִצְרַיִם בְּאֶרֶעא דְּגִשְׁן. וַאֲחִסִּינוּ בָּהּ.
 ונפישו וסגיאנו לחדא:

© פיסוקים סימן יחללאל

— רס"י —

כִּי וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְהִיכֹן, וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ. לְשׁוֹן אֲחִינֹח:
 בְּאֶרֶץ גִּשְׁן, שְׁהִיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
 חסלת פרשת ויגש

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
 בְּדַבְרֵיהֶם, הַנֶּאֱמָרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
 בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאִי, הָאֵמֶת וְהַצֶּדֶק: (אמן)

הפטרה דויגש

ביחזקאל סימן ל"ז

וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְהָיָה פֶתַח נְבוּאָה מִן קֶדֶם יְיָ,
 עָמִי לְמִימַר: בְּ וַאֲתָה בֶן-אָדָם קַח-לָךְ עֵץ אֶחָד
 וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וּלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל (כ' חֲבֵרוֹ) חֲבֵרָיו וּלְקַח
 עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל-בֵּית
 יִשְׂרָאֵל (כ' חֲבֵרוֹ) חֲבֵרָיו: וְאֵת בֶּר אָדָם. סָב לָךְ, לוֹחָא חֵד. וּכְתֹב
 עָלָהּ, שְׁבֹטָא דִּיהוּדָה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲחִיהוֹן. וְסָב, לוֹחָא חֵד. וּכְתֹב
 עָלָהּ, שְׁבֹטָא דְיוֹסֵף, דְּהוּא שְׁבֹטָא דְאֶפְרַיִם. וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲחִיהוֹן:

ג וְקָרַב אֲתֶם אֶל-אֶחָד לָךְ לַעֲץ אֶחָד וְהָיוּ לְאַחַדִּים
 בִּידֶךָ: וְקָרִיב יִתְהוֹן. חֵד, לֹות חֵד. לָךְ, לְלוּחָא חֵד. וְיִהוֹן לְחֵד, בִּידֶךָ:
 ד וּכְאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמֶּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא-תִגִּיד לָנוּ
 מִה-אֵלֶּה לָּךְ: וְכֵד, יִמְרוֹן לָךְ. בְּנֵי עַמֶּךָ, לְמִימַר. הֲלֹא תַחֲיוּ לָנָא,
 מָא אֵלִין לָךְ: ה דִּבֶּר אֱלֹהִים כֹּה-אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי
 לִקַּח אֶת-עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בַּיַּד-אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
 (כ' חֲבֵרו) חֲבֵרִיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת-עֵץ יְהוּדָה
 וְעָשִׂיתָם לַעֲץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בִּידֶי: אֶתְנַבִּי לְהוֹן. כְּדָנָן אָמַר, יי
 אֱלֹהִים. הָאֲנָא מְקָרִיב. יֵת שְׁבֻטָּא דִּיוֹסֵף, דְּהוּא שְׁבֻטָּא דְּאֶפְרַיִם. וְשִׁבְטֵי
 יִשְׂרָאֵל, אֶחֱיָהוֹן. וְאַחֲבֵר יִתְהוֹן עֲלוּהִי, יֵת שְׁבֻטָּא דִּיהוּדָה. וְאַעֲבִידְנוּן,
 לַעֲמָא חֵד, וְיִהוֹן חֵד, קְדָמִי: ו וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר-תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם
 בִּידֶךָ לְעִינֵיהֶם: וְיִהוֹן לֹוחִיָּא. דְּתַכְתּוּב עֲלֵיהוֹן, בִּידֶךָ, לְעִינֵיהוֹן:
 ז וּדְבַר אֲלֵיהֶם כֹּה-אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לִקַּח
 אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִלְכוּ-שָׁם וְקִבַּצְתִּי
 אֲתֶם מִסְבִּיב וְהִבֵּאתִי אוֹתָם אֶל-אֲדָמְתָם: וְאֶתְנַבִּי לְהוֹן.
 כְּדָנָן אָמַר, יי אֱלֹהִים. הָאֲנָא מְקָרִיב, יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִבֵּינִי עִמְמִיָּא,
 דְּאֶתְגַּלִּיאוּ לְתַמְנָן. וְאַכְנִישׁ יִתְהוֹן, מִסְחֹר סְחֹר. וְאַעִּיל יִתְהוֹן, לְאַרְעֵהוֹן:
 ח וְעָשִׂיתִי אֲתֶם לְגוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
 אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ: וְלֹא (כ' יִהְיֶה) יִהְיֶה-עוֹד לְשְׁנֵי גוֹיִם
 וְלֹא יִתְּצוּ עוֹד לְשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד: וְאַעֲבִיד יִתְהוֹן. לַעֲמָא חֵד
 בְּאַרְעָא, בְּטוֹר קְדָשָׁא דִּישְׂרָאֵל. וּמִלְכָּא חֵד. יְהִי לְכֻלְהוֹן, לְמַהוּי מִלְכָּא.
 וְלֹא יִהוֹן עוֹד, לְתַרִּין עִמְמִין. וְלֹא יִתְפַּלְגּוּן עוֹד, לְתַרְתִּין מַלְכוֹן, עוֹד:
 ט וְלֹא יִטְמְאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכָל
 פְּשָׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֲתֶם מִכָּל מוֹשְׁבֵיתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ

וְזֶלֶק הִדְקִדּוֹק: אֲשֶׁר תִּכְתֹּב. הַאֲלִיף גַּעַי: הִנֵּה אֲנִי לִקַּח. בַּפֶּשֶׁט אֶחָד וְהָיָא מִלְרַע:

בָּהֶם וְטַהַרְתִּי אוֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהֶם
 לֵאלֹהִים: וְלֹא יִסְתַּאֲבוּ עוֹד. בְּטַעֲוֵתְהוֹן, וּבִשְׁקוּצֵיהוֹן. וּבְכָל, מַרְדֵּיהוֹן.
 וְאַפְרוֹק יִתְהוֹן. מִכָּל מוֹתִבְנֵיהוֹן, דְּחָבוּ בְּהוֹן. וְאַדְכִּי יִתְהוֹן, וַיְהוֹן קִדְמִי
 לְעָם. וְאַנֵּא, אֶהְיוּ לְהוֹן, לְאַלְהָ: וְעַבְדִּי דָּוִד מֶלֶךְ עָלֵיהֶם
 וְרוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטֵי יֵלְכוּ וְחֻקְתִּי יִשְׁמְרוּ
 וְעָשׂוּ אוֹתָם: וְעַבְדִּי דָּוִד, מִלְכָּא עָלֵיהוֹן. וּפְרָנָס חַד, יְהִי לְכָלִּיהוֹן.
 וּבְדִינֵי יִהְיוּ, וּקְיָמִי יִשְׁרוּן, וַיַּעֲבִדוּן יִתְהוֹן: וְאֵי וַיֵּשְׁבוּ עַל-הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לִיעֲקֹב אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ-בָּהּ אֲבוֹתֵיכֶם
 וַיֵּשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד-עוֹלָם וְדוֹד
 עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: וַיִּתְּבוּן עַל אֶרֶעָא. דִּיהֲבִית, לְעַבְדִּי
 לִיעֲקֹב. דִּיתִיבוּ בָּהּ, אֲבָהֵתְכוֹן. וַיִּתְּבוּן עֲלָהּ. אֲנוּן. וּבְנֵיהוֹן. וּבְנֵי בְנֵיהוֹן,
 עַד עֲלָמָא. וְדוֹד עַבְדִּי, מִלְכָּא לְהוֹן, לְעָלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית
 שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבִּיתִי אוֹתָם
 וְנָתַתִּי אֶת-מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: וְאֶגְזֹר לְהוֹן, קָיָם שְׁלָם.
 קָיָם עָלָם, יְהִי עֲמָהוֹן. וְאַבְרִיכוֹן, וְאַסְגִּי יִתְהוֹן. וְאַתִּין יֵת מִקְדָּשִׁי, בִּינֵיהוֹן,
 לְעָלָם: וְהָיָה מִשְׁכְּנִי עָלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים
 וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי, בִּינֵיהוֹן. וְאֶהְיוּ לְהוֹן, לְאַלְהָ.
 וְאֲנוּן, יְהוֹן קִדְמִי לְעָם: וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשׁ
 אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: וַיִּדְעוּ, עַמְמֵיָא.
 אֲרִי, אֲנֵא יִי. מִקְדִּישׁ, יֵת יִשְׂרָאֵל. בְּמַהוּ מִקְדָּשִׁי, בִּינֵיהוֹן, לְעָלָם:

(גְּאֻלָּנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרָקְנָא. יִי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלָם,
 וּלְעָלְמֵי עֲלְמֵיָא:

